

Dr. sc. Meliha POVLAČIĆ*
Profesorica emerita
Univerzitet u Sarajevu – Pravni fakultet
m.povlakic@pfsa.unsa.ba

UDK 347.426:342.72/.73(497.6)
Rad stigao: 18. svibnja 2026.
Rad prihvaćen: 29. svibnja 2026.
Prethodno znanstveno priopćenje

Dr. sc. Nasir MUFTIĆ
Docent
Univerzitet u Sarajevu – Pravni fakultet
n.muftic@pfsa.unsa.ba

PRAVNA SREDSTVA U SLUČAJU POVREDE PRAVA PREDVIĐENIH ZAKONOM O ZAŠTITI LIČNIH PODATAKA U BIH - POSTOJI LI SAGLASNOST SA PRAVNOM TEČEVINOM EU I KOMPATIBILNOST SA DOMAĆIM PRAVNIM PORETKOM?

Sažetak: Rad analizira usklađenost Zakona o zaštiti ličnih podataka iz 2025. (ZZLP) s Općom uredbom o zaštiti podataka (GDPR), kao i njegov odnos prema općim pravilima odštetnog prava sadržanim u Zakonu o obligacionim odnosima (ZOO). Iako ZZLP kao *lex specialis* i *lex posterior* ima prednost u primjeni, ispitano je da li određene nedorečenosti ili kolizije između ova dva zakona podrivaju temeljni cilj GDPR-a – osiguranje djelotvornih, odvratajućih i razmjernih pravnih sredstava.

Utvrđen je visok stepen normativne usklađenosti ZZLP-a s GDPR-om, naročito u pogledu administrativnih i krivičnih sankcija. Međutim, značajna odstupanja uočena su u oblasti naknade štete. Sudska praksa Suda Evropske unije potvrđuje da ne postoji pravilo *de minimis*, da šteta mora biti stvarna i dokaziva, te da naknada ima isključivo kompenzacijski karakter. Budući da je BiH kandidat za članstvo u EU, ovi standardi su relevantni i za domaće sudove.

Ključni problem identificiran je u pitanju uzročnosti i štete, koju ZZLP ne uređuje detaljno, pa se primjenjuju pravila ZOO. Dokazivanje uzročnosti može otežati ostvarivanje zaštite, zbog čega se razmatra mogućnost kvalifikacije obrade podataka kao opasne djelatnosti, čime bi se teret dokazivanja prebacio na obrađivača.

Posebno su analizirana pitanja materijalne i nematerijalne štete. Kod materijalne štete, mali iznosi mogu obeshrabriti oštećene, pa se razmatra potencijalna uloga nominalne ili kaznene štete, uprkos restriktivnom stavu Suda EU. Najveći nesklad između ZZLP/GDPR i ZOO odnosi se na nematerijalnu štetu. Dok GDPR i ZZLP dopuštaju naknadu neovisno o intenzitetu i trajanju povrede, ZOO polazi od subjektivnog koncepta koji zahtijeva određeni prag bola ili straha. Stoga se predlaže de lege ferenda prelazak na objektivnu koncepciju nematerijalne štete, prema kojoj sama povreda ličnih prava predstavlja štetu, dok bi intenzitet bola i straha služio samo za određivanje visine naknade.

Također su kritizirane procesne manjkavosti, uključujući izostanak alternativne mjesne nadležnosti i nedostatak odredbi o kolektivnoj zaštiti prava.

Ključne riječi: zaštita osobnih podataka, GDPR, naknada štete za povredu osobnih podataka, nematerijalna šteta, kolektivna zaštita.